

Hobi kao posao

Mnogim ženama iz malih sredina talenat i hobi postaju izvor prihoda. Ujedno košulje, ćilimi, vaze sa etno motivima, mogu da budu reprezent zemlje

Piše: **Jovana Stojković**

Foto: **Vladimir Gogić**

Industrija je odavno potisnula ručni rad u gradovima, a veštini pletenja, veza, tkanja vraćaju se samo retke zaljubljenice i poneki zaljubljenik. Ipak, ima nade da će u manjim sredinama, posebno na rubnim delovima gradova i u selima, stare veštine postati novi posao. Da bi se to zbilja i dogodilo neophodna je dobra organizacija i uvezivanje različitih profesija.

Suzana Vasić iz Negotina (na fotografiji desno) završila je Visoku poslovnu školu u svom gradu, ali nikada nije radila u struci. Razvedena je i majka dvoje dece, a porodicu izdržava tkajući ćilime, prostirke, šalove i vezući čipke. Iz rodnog Negotina preselila se u Beograd pre četiri meseca jer je tu, kaže, veće tržište pa mnogo lakše može da prodaje rukotvorine. Najzainteresovaniji su stranci koji od Srbije uglavnom vide Beograd i Novi Sad.

„Stariji sin studira u Beogradu i to mnogo košta. Sa mlađim sam živela u Negotinu, ali dugo sam bez posla, pa sam odlučila da se svi preselimo ovde i budemo zajedno“, kaže Novom magazinu ova vredna i nadarena žena, kojoj je hobi postao profesija i izvor života za njenu decu i nju samu.

Problem je, naravno, što mesečni prihodi zavise od broja narudžbina, može da zaradi 150-400 evra mesečno, pa joj otac pomaže finansijski uvek kada zatreba. Suzana je i članica zanatske zadruge Zanart iz Negotina i tako je počela da se zanima za rukotvorine.

Direktorka Zanarta Mirjana Šekerović kaže za Novi magazin da je većina žena za ove stare-nove zanate počela da se interesuje po iznudici, najviše zbog toga što ne mogu da pronađu posao u matičnim profesijama.

„Sve su to visoko obrazovane žene koje u Negotinu nisu mogle da se zaposle, pa sada imamo profesorke, bankarke, ekonomistkinje... koje profesionalno vezu, štrikaju, prave proizvode od gline i slično“, kaže Mirjana.

Zadruga postoji od 2007. godine i počela je tako što su se žene okupile kako bi se nečim bavile i skrenule misli od svakodnevice. „U početku je bilo teško, dugo smo radile sa gubitkom. Na primer, samo jedan razboj košta oko 600 evra. Tek u skorije vre-

Page: 30

Reach: 0

Country: SERBIA

Size: 650 cm2

2 / 2

me neke žene su počele da zarađuju pristojnu sumu od koje bi mogle da žive", ističe ona.

Zanart iz Negotina je deo **Etno mreže** koja predstavlja strukovnu organizaciju žena koje proizvode tradicionalne rukotvorine osmišljenog dizajna. Mreža je nastala 2005. godine sa ciljem da se žene osposobe za tržišnu proizvodnju i preduzetništvo. Kao nacionalno udruženje, obuhvata oko 400 žena iz svih krajeva Srbije koje su organizovane kao zadruge ili udruženja.

Stalne migracije iz manjih sredina u velike gradove, pogotovo mladih ljudi i posebno žena koji u svojim varošima i selima nemaju perspektivu, dodatno su ubrzane ekonomskom krizom. Povratak starim zanatima i rukotvorinama jedan je od efikasnijih načina da se zaustavi odliv stanovništva. Šef sektora operacija delegacije Evropske unije u Srbiji Endrju Hejdl naglašava da je žensko preduzetništvo, pogotovo u ruralnim

područjima, važno za funkcionisanje privrede cele zemlje.

„U Evropi je među preduzetnicima samo 30 odsto žena, a u Srbiji taj je procenat još manji. Nacionalno nasleđe je važno za unapređivanje privrede zemlje i pokušaj da se smanji migracija u velike gradove“, smatra Hejdl.

Nacionalna služba za zapošljavanje se kao institucija uključila u projekat kroz edukaciju žena za samostalan rad.

„Žene van Beograda teže nalaze posao i često je potrebna prekvalifikacija. Kroz obuke koje organizujemo one su sada sposobnije za samostalan rad“, kaže Dragana Konakov Radovanović, direktorka Filijale za Beograd.

Da proizvodnja rukotvorina može da bude unosan biznis potvrđuju i iskustva komšija iz regiona. Blaž Teleban iz Ljubljane proizvodnjom rukotvorina bavi se već dvadeset godina, a počeo je sa radnjom sa suvenirima. Posao je razvijao, krenuo je

izvoz za strano tržište. Tražnja ih je prinudila da tradiciju "osavremene".

„Moj prijatelj je proizvodio drvene predmete, ali neki nisu bili interesantni strancima. Drveno sito za brašno morao je da zameni drvenim maserom i tako se probio na japansko tržište“, kaže Blaž Teleban.

Korak dalje bilo je farbanje svake kuglice različitim bojama, što ih je dovelo do saradnje sa fabrikom boja koja ih je na taj način promovisala. „Tako je starinsko postalo moderno, moj prijatelj je nastavio da se bavi svojim poslom i da zarađuje toliko da izdržava porodicu“, završava Blaž.

Nova ideja kombinovana sa starim zanatima, rukom rađenim proizvodima, dobitna je kombinacija. Naravno, zahteva čitav lanac ruku i znanja da bi proizvod koji miriše na starinu stigao do željnih i željenih kupaca i upravo u tom se lancu krije mogućnost da se marljivi ljudi bez posla i sposobni ljudi sa idejom udruže. ☒

400

evra mesečno
može da se
zaradi od tkanja